

Lausunto Luonnonvarakeskus, 12.6.2022

Pyynnön lähettäjä: Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Aihe: U 59/2021 vp ti 14.6. klo 10.30, VN:n kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Uusiutuvan energian käytön edistäminen on välttämätöntä sekä EU:n että sen jäsenvaltioiden uusiutuvan energian, ilmasto- ja omavaraisuustavoitteiden edistämiseksi. Tässä lausunnossa keskitytään erityisesti bioenergiaa koskeviin asiakohtiin.

Uusiutuvaan biomassaan perustuvan energian rooli EU:n energiatuotannossa kasvaa seuraavan 1-3 vuoden aikana erityisesti lämmöntuotannon ja yleisesti huoltovarmuuden näkökulmasta, kun maakaasun saatavuus heikkenee ja hinta nousee. Muut uusiutuvat energiateknologiat valtaavat erityisesti sähkömarkkinoita ja niiden osuus tulee jatkossakin kasvamaan bioenergiaa nopeammin.

Luke pitää hyvänä, että bioenergiaa koskevassa kaskadiperiaatteessa toimivaltaa on siirretty jäsenvaltioille, mikä mahdollistaa tarkoituksenmukaisen biomassaositteiden käytön siten, että ne kohdistuvat optimaalisesti alueen ja sen yhteiskunnan tuotannollisten rakenteiden kannalta. Luke kannattaa painotusta, jossa ainespuun ohjataan ensisijaisesti jalostavaan käyttöön ja pitää tärkeänä, että hakkutähteistä ja jalostuksen näkökulmasta vähäarvoisesta puusta valmistettu energia on jatkossakin uusiutuvaa. On huomattava, että mikäli näitä jakeista ei hyödynnetä, niiden sisältämä hiilidioksidi palautuu joka tapauksessa viiveellä ilmakehään hajotustoiminnan kautta.

Luke tukee valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohja tulee pitää mahdollisimman laajana, mikä mahdollistaa alueellisen biomassavarojen käytön optimoinnin. Biomassoja (erityisesti muuta kuin runkopuuta ja korkealaatuista haketta) ei kannata kuljettaa kovin kauas, vaikka korkeamman jalostusasteen käyttöä olisikin olemassa kaukana raaka-ainelähteestä.

Luke kannattaa periaatetta, jonka mukaan biomassan käyttö ei saa heikentää luonnon monimuotoisuutta ja että sen on tuotettava ilmastohyötyjä. Näiden rinnalla on otettava huomioon EU:n huoltovarmuuden ylläpito etenkin tällä vuosikymmenellä siten, etteivät BD ja ilmastotavoitteet tee EU:ta riippuvaisemmaksi Venäjältä tuotavasta energiasta.

Jotta bioenergiaa olisi EU:ssa jatkossakin, on pidettävä huolta toiminnan kestävydestä ja kannattavuudesta. Lisäksi työllistämisaikutus on huomattava sekä biomassan hankinnassa että koko sektoria tukevassa teknologiateollisuudessa.

Komission tiedonannossa kiinnitetään huomiota erityisesti energiankulutuksen energiatehokkuuteen. Bioenergiajärjestelmän arvoketjussa ennen kulutusta esimerkiksi EU:ssa yhden prosentin parannus bioenergiaketjun (metsästä kattilaan)

energiätehokkuudessa toisi 1,4 Mtoe verran lisää energiaa käytettäväksi, ilman että metsistämme korjataan biomassaa nykyistä enemmän. Siksi T&K -panoksia on kohdistettava tulevaisuudessakin myös biomassapohjaisten energiaratkaisujen resurssitehokkuuden nostoon.

Antti Asikainen, tutkimusylijohtaja, Luke